

Belangrijke schilden

Inleiding

Gilden koesteren niet alleen hun historie, maar ook hun attributen. Er wordt veel energie en geld in het behoud daarvan gestoken. Het besef leeft dat er door voorvaderen een verantwoordelijkheid bij de huidige generatie is neergelegd voor het behoud van deze waardevolle historische objecten en men heeft zich tot taak gesteld om deze attributen ongeschonden aan de volgende generatie over te kunnen dragen. Toch moeten we tegelijkertijd constateren dat belangrijke stukken verloren zijn gegaan en ook in de toekomst verloren zullen gaan. Deels komt dit door onwetendheid en onbewust onzorgvuldig beheer. Sint Joris Oirschot heeft van al zijn attributen inventarislijsten met beschrijvingen. De belangrijkste bezittingen zijn de vele zilveren schilden, waarvan de koningsschilden het allerbelangrijkst zijn. Een koningsschild wordt door de winnaar van de schietwedstrijd om de koningstitel aan het gilde geschonken. De koning hoeft als tegenprestatie gedurende zijn ambtsperiode geen contributie te betalen. Afbeeldingen op koningsschilden verwijzen vaak naar het beroep van de koning en speciale teksten naar persoonlijke omstandigheden of boodschappen. Alhoewel het Sint Joris Gilde een mannenvereniging is wordt op heel veel schilden melding gemaakt van een koningin. Ook in de oprichtingsakte worden al de rechten en plichten van de koningin vermeld. Verder is opmerkelijk dat veel schilden gekroond zijn. Onderstaand zijn naast een beschrijving van alle koningsschilden ook een aantal andere belangrijke schilden beschreven. Van een aantal schilden of koning is tevens een foto afgebeeld.

Diversen

	1619	Koningsvogel met ketting Hoogte 143 mm, breedte 175 mm. Half plat, gekroond, aan de snavel hangt een voetboogje. Vleugels tegen het lijf gegraveerd. Kroon, oog, halsband en poten verguld. Op de achterzijde staat gegraveerd; "Desen vogel hort toe de schvterrie van S Ioris tot Straten". Aert Meurs te Den Bosch 1619.
	1845	Hoofdmanspiek, "Geschenk van J. van der Schoot 1845"
	1974	Koninginneschild met bijbehorende ketting. Gedreven schild met afbeelding van Sint Joris en de draak. Geschonken door Toos Bresser-Matheeuwssen ter gelegenheid van het koningschap van haar man 1970-1978
	1978-10-30	Hoofdmansikkel met bijbehorende schakelketting. Sikklevorm met kabelrand, in reliëf gedreven Sint Joris met draak. Opschrift; "Sint Joris Gilde, Oirschot Straten". (in opgelegde letters) Opschrift aan de achterzijde; "29-11-1965 Hoofdman H.J. van Oirschot". (gegraveerd) Vervaardigd door Jan Andriessen, Helmond.

	1980-05-10	<p>Medaillon, geschonken door van Kessel Veevoerders B.V. ter gelegenheid van de heropening van hun verbouwde bedrijf op 10-05-1980</p> <p>Medaillon met enkele kabelrand. (buitenste) Opliggend plat reliëfbeeldje van Sint Joris, die de draak bestrijdt. Opschrift; "Gilde Sint Joris Oirschot, anno 1542". (in opgelegde letters) Het medaillon is aan de ketting met de koningsvogel bevestigd. Vervaardigd door Jan Andriessen, Helmond.</p>
	1982-10-02	<p>Hoofdmansdekenschild Geschonken door beschermheer Drs. M.G.A. Gloudemans ter gelegenheid van zijn 50^e verjaardag. Vervaardigd door Jan Andriessen, Helmond</p>
	1985-05-21	<p>Hoofdmansdekenschild Geschonken door beschermheer Drs. M.G.A. Gloudemans ter gelegenheid zijn 25 jarig huwelijksfeest. Vervaardigd door Jan Andriessen, Helmond</p>
	1986-05-26	<p>Keizersteken <i>'Als Koning ben ik gebroken en toch nog Keizer geschoten'</i> 1986 H. Smits</p> <p> Sint Joris Gilde Oirschot Gedreven papegaai met opengeslagen vleugels, waarin onderaan 2 kleinere vogels zijn gedreven. Tekst is eveneens gedreven. Vervaardigd door Nol Coopmans, Eindhoven</p>

Herinneringsschilden

	1800-12-15	<p>Ter eere van de Gildebroeders van Sint Joris in Straten dewelk uit eigen beweging opgetrokken hebben op den 15 dec. 1800 zijnde geweest den 50 ste jaarige trouwdag van J.C.B. Baron Smweerts de Landas en Sara van Barneveld Heere en Vrouwe van Oirschot, Bijsterveld, Vlijmen en Engelen.</p>
	1894-05-28	<p>Erkentenis Ter eere van de Gildebroeders van St. Joris die uit eigen beweging opgetrokken zijn op den 28 mei 1894 om den Heer Ferrier Heer van Oirschot en Best te verwelkomen.</p>
	1903	<p>Ter heinering aan het Gilde St. Joris te Straten door Douairiere Turing van Ferrier. Kasteel Bijsterveld Oirschot 1903</p>
	1974-06-16	<p>1^e prijs korps Liefdadigheidsfestijn Sint Mauritius Goirle. Dit schild werd geschonken door Z.H. Paus Paulus VI.</p>

Koningsschilden

	1614	<p> <u>Peter Maertens</u> 1614 Eenvoudig gegraveerd schild.</p>
	1615	<p><u>Peeter Maertens</u> 1615 Eenvoudig gegraveerd schild.</p>

	1616		<u>Peter Maertens</u> Kyser 1616 Eenvoudig gegraveerd schild.
	1645	 3]	<u>Jan Dielis Smits</u> Anno Domini 1645 Eenvoudig gegraveerd schild
	1653		<u>Gohaert Eijmberts</u> Anno 1653 Gegraveerd schild met de afbeelding van twee ingespannen paarden met ploeg.
	1728		<u>Arian Bressers</u> Coninck van St. Joris Gielde tot Orschodt Anno 1728 Gegraveerd schild met afbeelding van voetboog.
	1751	 4]	<u>Cornelus Luca Coppens</u> Coninck Maria van de Ven Coningin van S. Ioris Gildt tot Straten 1751. Gegraveerd met afbeelding van haas, hond en jager.
	1751		<u>Regier van Bollerborgh</u> Coninck en Maria Smits Coningin van St. Ioris Gildt tot Stratum Anno 1751 Gegraveerd met afbeelding van ingespannen paard met ploeg, boer met met zweep in de hand, boerin op de voorgrond en landschap met boerderij op de achtergrond
	1764	 5]	<u>Jan Louwerens van Kollenborgh</u> Coningh en Maria Nicolaas Meewes Koningin van St. Ioris Gilden tot Straaten anno 1764 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg, boer met een zweep in de hand, boerin op de voorgrond en landschap met boerderij op de achtergrond. Bijna dezelfde afbeelding als schild uit 1751 van Regier van Bollerborgh.
	1774		<u>Hendrick Adriaen van Boxel</u> Koninck en Cornelia Mattys van Overbeek Koninginne van St. Ioris Gilde tot Straten Anno 1774 Gegraveerd schild met portret van de koning
	1783		<u>Jan Louwerens van Kollenborgh</u> Coning en Maria Nicolaas Meewes Koningin van St. Ioris Gilt tot Straaten Anno 1783 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg, Boer achter de ploeg en op de achtergrond een landschap
	1801	 6]	<u>Joseph Willem Bullens</u> Kooning en Hendrindirk de Wert syn huysvrouw Kooningin van St Iooris Gilde tot Straaten De Koonings vogel afgeschooten Twee prijse in het jaar 1801 op het Meule end Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg, boer achter de ploeg met zweep in de hand, boerin op de voorgrond en landschap met boerderij op de achtergrond.

	1805	 ^{7]}	<u>Arnoldus Huyskens</u> Koning geschoten in St. Joris Gilde te Oirschot in 1805 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg en boer met zweep Schild met kabelrand	
	1809	 ^{8]}	<u>Peter Joseph van Woensel</u> koning in St. Joris Gilde tot Straaten de koningsvogel afgeschoten in het jaar 1809 Gegraveerd schild met afbeelding van Sint Joris en de draak, op de achtergrond de kerk met huisje. Schild met kabelrand	
	1810	 ^{9]}	<u>Johannis Snellaars</u> Koning van St. Joris in Oirschot 1810 Gegraveerd schild met afbeelding van kroon en voetboog Schild met kabelrand	
	1828		<u>Jan Gijsb. van de Schoot</u> Koning van St. Joris Gilde in Straaten te Oirschot 1828 Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van voetboog	
	1851	 ^{10]}	Ik <u>Francis Erven</u> , schoot nu Koning en nam den troon mijns vaders in ook werd hierdoor bij mijn krooning Marie van Woensel Koningin te Straten in Sint Joris Gilde Ik schenk daaraan dit als mijn schild Straten onder Oirschot 1851 Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van een kroon met voer Boog	
	1858	 ^{11]}	<u>Leonardus Huyskens</u> Koning bij het St. Joris Gilde te Straten onder Oirschot in 1858 St. Joris bid voor ons Gegraveerd schild schild met twee in elkaar lopende harten, onderaan verbonden met de lat van een boog	En zijne moeder Koningin Oud 82 jaren in het volle genot harer zinsvermogens
	1862		<u>Jasper van Overdijk</u> Koning en zijn zuster Helena Koningin van St. Joris Gilde te Straten onder Oirschot in 1862 Gegraveerd schild met kabelrand (ged.) en openslaand gordijn. Afbeelding 2 ingespannen paarden met ploeg en boer met pijp. Onderaan Sint Joris met de draak en "St. Joris bid voor ons".	
	1867		<u>Carel van der Schoot</u> Koning en zijne Vrouw Maria Koningin van St. Joris Gilde te Straten onder Oirschot 1867 Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van schutsboom met vallende vogel en 2 schutters. Onderaan Sint Joris met de draak en "St. Joris bid voor ons"	
	1873		<u>Gerardus der Kinderen</u> Koning van St. Joris Gilde en hoogste prijs te Straten onder Oirschot 1873 Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van ingespannen paard met ploeg en schutsboom met vogel en schutter	
	1880		<u>Gerardus der Kinderen</u> dubbelden Koning St. Joris Gilde te Strate onder Oirschot 1880 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg	
	1888	 ^{12]}	<u>Peter van Haaren</u> Koning van St. Joris Gilde te Straten onder Oirschot 1888	

			Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg <u>Antonie Kerkhofs</u>
1893		^{13]}	Koning van St. Joris Gilde te Straaten onder Oirschot in 1893 en mijne vrouw Gerdiena Wolfs Koningin Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van molen en huis
1922		^{14]}	<u>L. v. Doremalen</u> Koning St. Joris Gilde Straten Oirschot 1922 Koningin C.E. Swinkels Gegraveerd schild met kabelrand en afbeelding van twee klompenmakers
1926		^{15]}	<u>Petrus van Roy</u> Koning van St. Joris Gilde te Straten onder Oirschot 1926 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg en boer met zweep in de hand
1930		^{16]}	<u>Petrus Hems</u> Koning van St. Joris Gilde Straten Oirschot 1930 Gegraveerd schild met ingespannen os voor hoogkar
1934		^{17]}	<u>Petrus Hems</u> Koning van St. Joris Gilde Straten Oirschot 1934 Gegraveerd schild met afbeelding van schutsboom met vogel en schutters
1938-06-13		^{18]}	<u>Johannes v. Loon</u> Koning en <u>Wilhelmina v. Dooren</u> Koningin van St. Joris Gilde Straten Oirschot 13-06-'38 Gegraveerd schild met afbeelding van Sint Joris en draak in cirkel
1942-06-01			Gilde St. Joris 1-6-'42 <u>J. v. Loon</u> Oirschot Gegraveerd schild met afbeelding van Sint Joris en de draak.
1946-06-17		^{19]}	<u>Joannes van der Hamsvoort</u> Koning en zijn vrouw <u>Hendrina Gerdiena van Beers</u> Koningin van St. Joris Gilde te Straten Gemeente Oirschot 17 juni 1946 Gegraveerd schild met afbeelding van ingespannen paard met ploeg en boer. Op de achtergrond een gedeelte van een schutsboom
1950-06-05			O.L. Vrouw v/d H. Eik <u>Johannes van Loon</u> Koning Wilhelmina van Dooren Koningin van St. Joris Gilde Straten Oirschot 5-6-1950 Eenvoudig gegraveerd schild met bovenaan een afbeelding van O.L. Vrouw van de H. Eik.
1954		^{20]}	<u>Ios Verouden</u> Koning Gilde Sint Joris 1954-Oirschot-1958 Gegraveerd schild met in het midden een afbeelding van tuinder, die broeikassen openzet
1958			Koning Gilde St. Joris <u>Ios Verouden</u> Oirschot 1958-1962 Gegraveerd schild met afbeelding van tuinder met kruiwagen en kassen

		<u>A. van der Vondervoort</u> v. Oers Koning 1962-1966
1962	 ^{21]}	St. Joris Oirschot Gedreven schild met opgelegde letters en afbeelding van varkenskooi met zeug en biggen. Vervaardigd door Thielen Brands Oirschot
		<u>E. de Bresser</u> Koning Gilde St. Joris Oirschot 1966
1966	 ^{22]}	Gedreven schild met gegraveerde letters met afbeelding van een ridder met kruisboog, die een kruik melk van een plateau afschiet. Schild met kroon. Vervaardigd door Thielen Brands Oirschot
		<u>Th. A. Bressers</u> Koning Gilde St. Joris Oirschot
1970	 ^{23]}	1970-1974 Gedreven schild met kroon en opgelegde letters met afbeelding van centrale Rabobank in Eindhoven en Oirschotse kerktoren. Vervaardigd door Thielen Brands Oirschot
		Koning <u>Th. A. Bressers</u> Gilde St. Joris
1974	 ^{24]}	1974-1978 Oirschot Gedreven schild met kroon en gedreven letters met afbeelding van Sint Joris en de draak. Vervaardigd door Thielen Brands Oirschot
		1978-1982 Koning Koningin <u>Harrie Smits</u> Annie Smits- v. Kollenburg Gilde St. Joris
1978-05-22	 ^{25]}	Oirschot Twee in elkaar lopende harten met kroon, opgelegde letters en opgelegde afbeelding van 3 biggen, het wapen van Oirschot en onderaan Sint Joris met de draak. Vervaardigd door Jan Andriessen Helmond
		Koning <u>Harrie Smits</u> Koningin Annie Smits-v. Kollenburg Sint Joris Gilde Oirschot
1982-06-07		1982-1986 Bovenstaande tekst gegraveerd. Schild met opgelegde rand met afbeelding van bladeren. In het midden boven een opgelegde kroon. In het midden onder een opgelegde afbeelding van Sint Joris met de draak. Links op het schild een opgelegde afbeelding van een kruisboog en een schustboom met vaste vogel (wip) en rechts een opgelegde afbeelding van een handboog en een blazoen. Harrie Smits is ook Koning van de handboogvereniging Sint Antonius Doelen te Oirschot. Vervaardigd door Jan Andriessen Helmond

		<p>St. Joris Koning <u>Hein v. Hout</u> Koningin G. v. Hout-Spanjers 1986-1990</p>
1986		<p>Schild in de vorm van een gildetrom met opgelegde afbeelding van danspaar, kroon, kruisboog en een melkkan. Aan de bovenkant op het schild twee opgelegde tromstokken. Jaartal is opgelegd en de rest van de tekst is gegraveerd. Vervaardigd door <u>Piet Spanjers</u>, Sint Oedenrode</p>
1990		<p>Koning <u>Hein v. Hout</u> Koningin G. v. Hout-Spanjers Rechthoekig schild met ronde onderkant. Op het schild zijn houtnerven gegraveerd (van Hout) en in het midden is een uil opgelegd. (als conciërge werkzaam op basisschool) Rondom een opgelegd gestyleerd symbool met de letters h, j en 2, resp. voorstellende "Hein", "Joris" en voor de tweede keer koning. Op de h is een kroontje geplaatst. Vervaardigd door <u>Piet Spanjers</u>, Sint Oedenrode.</p>
1994	 26]	<p>Koning <u>Martien van Loon</u> Gedreven schild in de vorm van de letter J met op de punt van de J een staande gedreven Sint Joris met de draak en rechts op de J een gedreven kruisboogschutter. Vervaardigd en ontworpen door <u>Leo v.d. Sangen</u>, Best</p>
1998	 27]	<p>Koning <u>Henk van Loon</u> Koningin Greet van Loon-v.d. Schoot Schild met gedreven staande Sint Joris, bankwerker en kruisboog. Op de kruisboog gegraveerde tekst "Boogmaker 1961". Vervaardigd en ontworpen door <u>Leo v.d. Sangen</u>, Best</p>
2002	 28]	<p>Koning <u>Toine van Hout</u> Koningin Mariëlle van de Moosdijk Gedeeltelijk gedreven en opgelegd schild Vervaardigd en ontworpen door <u>Leo v.d. Sangen</u>, Best</p>

Verloren gegaan

Uit een door Jan van Loon opgemaakte inventarisatie in 1950 blijkt dat het gilde toen twee koningsschilden en een herinneringsschild meer bezat. Deze schilden zijn tussen 1950 en 1975 verloren gegaan. In 1975 werd een inventarisatie opgesteld in verband met een reis naar Rome.

Verder maakt Jan van Loon melding van het terugkomen uit Den Haag, door bemiddeling van de Heer Schreppers.

Dit betreft de schilden uit 1824 van Cornelis Verhoeven en van 1805 van Arnoldus Huyskens.

De verloren gegane schilden zijn;

1824	<p><u>Cornelis Verhoeven</u> Koning van St. Joris Gilde te Oirschot 1824</p>
------	---

	1843-09-23	<p>Erkentenis Verveerd door <u>F.E.H.P. Baron Sweerts de Landas</u> Beschermheer der Gilde St. Sebastiaan te Oirschot en deszelfs Echtgenoot F.A.R.W. Baronesse Sloet van Haagendorp aan de Gilde van St. Joris te Straten die uit eigen beweging is opgetrokken en de Gilde van St. Bastiaan begeleid bij het schieten der Ham op den 23 Sept. 1843</p>
	1844-06-03	<p><u>Leonard Huiskens</u> ^{29]} Koning der St. Joris Gilde tot Straten onder Oirschot en zijne Moeder Koningin den 3 junij 1844</p>